

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.292>

JEL classification: M15, L86, D83

UDC: 657:658.5

Василь ЗДРЕНИК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, публічного управління і персоналу,
Західноукраїнський національний університет, Україна
ORCID ID: 0000-0003-3373-8485

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ ОБЛІКОВИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ: АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ І ВИКЛИКІВ ДЛЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

АНОТАЦІЯ

Вступ: У сучасному високотехнологічному світі впровадження комп'ютерних інформаційних технологій у сферу фінансів, обліку та управління бізнесом стає стратегічно важливим завданням. Це обумовлено необхідністю підвищення конкурентоспроможності, ефективності та продуктивності діяльності суб'єктів господарювання.

Мета: Метою статті є критичний аналіз можливостей застосування існуючих підходів до оцінки ефективності комп'ютеризації, а також обґрунтування переваг, які вона забезпечує сучасним суб'єктам господарювання.

Методи дослідження: У статті використовуються такі методи дослідження, як критичний аналіз літературних джерел, порівняння результатів опитувань, та статистичні методи для оцінки ефективності впровадження комп'ютерних технологій.

Результати: Дослідження виявило, що комп'ютеризація значно підвищує ефективність діяльності суб'єктів господарювання, дозволяючи суттєво знизити витрати на облік, управління та документообіг, а також підвищити продуктивність праці. Однак ефективність таких впроваджень залежить від правильного вибору програмного забезпечення та його адаптації до специфіки підприємства.

Ключові слова: комп'ютеризація; облікові процеси; управління бізнесом; ефективність; інформаційні технології; продуктивність праці; автоматизація; переваги; фінансово-господарська діяльність; оцінка ефективності.

Вступ

Український ринок комп'ютерних інформаційних технологій активно розвивається та перетворюється в виключну й ефективну основу розвитку сучасних суб'єктів фінансово-господарської діяльності, а також інформаційного суспільства загалом. У сучасному високотехнологічному світі розробка й впровадження новітніх конкурентоспроможних комп'ютерних технологій в усі сфери суспільного життя, зокрема в сфері фінансів, обліку, управління

бізнесом тощо є стратегічно важливим завданням, оскільки застосування таких технологій забезпечує підвищення конкурентоспроможності, ефективності, продуктивності та якості діяльності господарюючих суб'єктів.

Відповідно, об'єктивною є потреба в проведенні досліджень з питань активізації впровадження та використання комп'ютерних технологій сучасними суб'єктами господарювання, оскільки це пов'язано як наявними перевагами, так і існуючими ризиками. Завданням досліджень має бути

© Василь Здреник, 2024

Отримано: 04.02.2024 р.

Рекомендовано до друку: 16.02.2024 р.

Опубліковано: 28.02.2024 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Здреник В. Ефективність комп'ютеризації облікових та управлінських процесів: аналіз переваг і викликів для сучасних підприємств. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 1. С. 305-315. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.305>

об'єктивна оцінка вигід, які можуть бути отримані, критичний аналіз і існуючих методів оцінювання, а також побудова логічних обґрунтувань використання тих чи інших програмних рішень з урахуванням цілей системи управління.

Н. Б. Шаховська та Д. І. Угрин вважають, що сферами застосування інформаційних технологій, до прикладу в сфері туризму, є автоматизація управління, автоматизація обліку, нагромадження та розподіл інформації, системи Інтернет-бронювання (рис. 1).

Рис. 1. Сфери застосування комп'ютерних інформаційних технологій в туристичному бізнесі [9, с. 263]

Проте наші дослідження сфер застосування інформаційних технологій свідчать про значно ширшу їх розповсюдженість. Зокрема вони беруть участь у здійсненні таких видів діяльності, як організація бухгалтерського, кадрового, статистичного обліку та звітності, економічного аналізу і стратегічного планування. Окрім цього комп'ютерні інформаційні технології використовують у логістиці та маркетингу, електронній комерції і багатьох інших галузях.

Безус А. М., Безус П. І. справедливо зазначають, що: «використання в діяльності підприємств новітніх інформаційних технологій сприяють інтеграції та зв'язку з зовнішнім середовищем, забезпечують об'єктивність та своєчасність отриманих даних, підвищують якість надання послуг, збільшують обсяг переданої інформації, надають можливість враховувати потреби кожного індивідуального клієнта» [1, с. 3].

Оцінку переваг від застосування комп'ютерних інформаційних технологій варто здійснювати за зазначеними напрямками зокрема з послідовним розрахунком інтегрованого показника ефекту.

У фаховій літературі існують різні підходи до здійснення оцінки результатів впровадження ІТ. Основні з них розглядають ефект впровадження. При цьому науковці схильні розподіляти його за такими групами:

- економічний, екологічний, науково-технічний, соціальний;
- економічний, науково-технічний, фінансовий, ресурсний, соціальний, екологічний;
- науково-технічний, соціально-політичний, економічний, екологічний, етнічно-культурний;
- економічний, соціальний, науковий, науково-технічний, технологічний [2; 5; 7; 8; 12].

Одночасно науковці справедливо стверджують, що однією з проблем оцінки результатів впровадження ІТ є труднощі ідентифікації вартісного вираження. Загалом це підпадає під поняття мультиплікативного ефекту, коли реальний результат не співпадає з кількісними оцінками.

Мета статті

Метою написання статті є формулювання на основі результатів критичного аналізу висновків щодо можливостей активного застосування та удосконалення існуючих підходів до оцінки ефективності комп'ютеризації і переваг, які вона забезпечує сучасним суб'єктам господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження

В світовій практиці методи оцінки ефективності інформаційних систем науковці класифікують за такими основними підходами (групами): фінансові методики; ймовірнісні методи оцінки; якісний аналіз [8, с. 224-225].

Перевагою перших при оцінці результатів впровадження комп'ютерних технологій є застосування класичної теорії щодо оцінки економічної ефективності інвестицій. Порівняння отриманих вигід і витрат – основна їх характеристика. Однак при цьому складність полягає в тому, що здійснити оцінку додаткових грошових надходжень та зі стовідсотковою ймовірністю віднести їх до результатів впровадження комп'ютерних інформаційних технологій надзвичайно важко. Це пояснюється галузевою специфікою, а також іншими чинниками.

Щодо другого підходу, то застосування статистичних і математичних моделей є їхньою і перевагою, і складністю. Для використання таких моделей необхідно володіти достатньо високим рівнем фаховості в питаннях ідентифікації ризиків і способах їх кількісного вираження.

Використання обох вищеназваних підходів оцінки ускладнюється проблематичністю точного прогнозування в умовах війни зміни економічних показників підприємств (наприклад, податкове навантаження у зв'язку зі зміною підходів до визначення об'єкта оподаткування).

Перевагою третьої групи з перерахованих вище методів слугує комплексне застосування кількісних і якісних оцінок. Вони можуть допомогти оцінити всі явні і неявні фактори ефективності та ув'язати їх із загальною стратегією. Вказані методи уможливають самостійність вибору найбільш важливих з них та враховувати «характеристики систем залежно від специфіки продукції та діяльності підприємства, а також дозволяють змінювати співвідношення між показниками за допомогою коефіцієнтів значимості» [4, с. 199, 234, 246-249].

У рамках проведення нашого дослідження (усне авторське та онлайн-опитування в соціальних мережах) було виявлено, що майже у половини респондентів виникли труднощі в оцінці переваг від використання інформаційних комп'ютерних технологій [6, с. 6-12].

Це є одним з найголовніших стримуючих факторів використання комп'ютерних технологій поряд з відсутністю фінансових ресурсів для придбання необхідних технічних і апаратних засобів та мотивації у персоналу. У напрямку використання інформаційних технологій для ведення обліку майже кожен третій респондент відзначив середні поліпшення, а кожен четвертий – значні поліпшення від використання комп'ютерних технологій. Аналогічні результати простежуються і при опитуванні працівників управління різних рівнів.

У найбільш загальному вигляді переваги від впровадження автоматизованої системи в галузі обліку, аналізу та управління, як і в інших галузях діяльності в цілому, можна розглядати у вигляді двох складових: обчислюваний ефект і не обчислюваний (у фінансовому розумінні) ефект (рис. 2).

Основний результат впровадження ІТ, зниження обсягів використання робочого часу фахівців. «Єдиний спосіб отримання відчутного економічного ефекту від економії часу – переорієнтація цього часу на досягнення конкретних цілей даного підрозділу, що визначаються загальною стратегією фірми» [5, с. 59].

Згідно оцінок західних консалтингових компаній при впровадженні інформаційних технологій частка рутинних операцій, більшу

частину з яких можна автоматизувати, може становити близько 20-30 відсотків робочого часу працівників [3, с. 151-152].

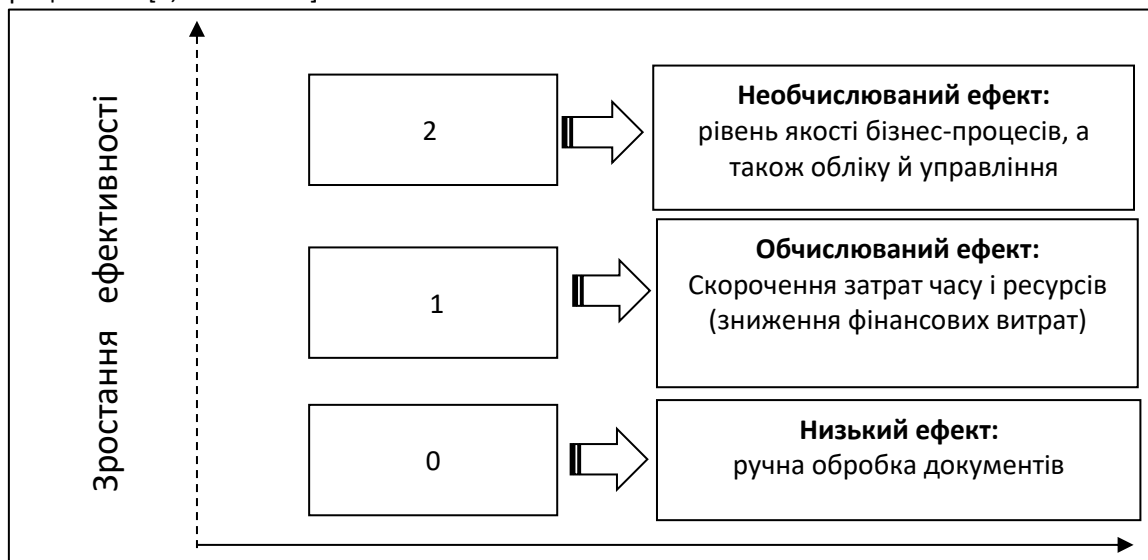

Рис. 2. Складові ефекту від впровадження комп'ютерних інформаційних систем

Примітка: авторське узагальнення.

Фінансові втрати через рутинну роботу, найпростіше обчислити за методикою, поданою нижче: Штат працівників – 5 чол. Мінімальна заробітна плата 8000 грн. Розрахунок здійснюється за формулою:

$$В\text{ заг.} = Чп \times Т \times Зпл,$$

Де В заг. – загальні витрати, грн.; Т – питома вага часу, витрачена на опрацювання документів після впровадження ІТ; Чп – чисельність працівників фірми, чол.; Зпл – середня заробітна плата, грн.

Без впровадження ІТ загальні затрати складають

$$В\text{ заг.} = 5 \times 8000 = 40000 \text{ грн.}$$

Після впровадження ІТ: $В\text{ заг.} = 5 \times 0,2 \times 8000 = 8000 \text{ грн.}$

Фактично впровадження комп'ютерних технологій дозволяє утримувати замість 5-ти працівників – одного. Таким чином досягається економія витрат на оплату праці в обсязі 32000 грн. на місяць. За рік ця сума складе $32000 \times 12 = 384000 \text{ грн.}$, що повністю виправдовує запровадження засобів автоматизації.

Саме завдяки простоті такий підхід дозволяє швидко оцінити доцільність автоматизації й зробити відповідні управлінські висновки. Проте слід акцентувати також увагу на деяких інших, не менш важливих моментах. По-перше, в даному розрахунку не враховано зростання

продуктивності праці, яке досягається завдяки застосуванню сучасних інформаційних технологій. Мінімальне зростання, як свідчить досвід, складає 5 відсотків. При зарплаті 8000 грн. на місяць кожен співробітник буде додатково виконувати роботи приблизно на 20000 грн. ($40000 \times 0,5$). Продуктивність праці може зрости не на 5 відсотків (ми взяли мінімальний показник), а, скажімо на 10. Тоді ефект буде ще більшим. Для невеликої фірми це чимала сума, як на ефект від зростання продуктивності праці.

У сумі всі позитивні впливи, як свідчить проведений нами емпіричний аналіз доступних інформаційних джерел, зокрема таких основних як [2; 13] дають мінімум 60 відсотків зниження витрат. Ця цифра складається зі зменшення витрат на: копіювання та друк документів; доставку інформації (не поштою, а електронною поштою); ресурси (люди та устаткування, наприклад видаткові матеріали, відновлення копіювально-розмножувального устаткування тощо); папір; зберігання інформації; затрати часу (більш швидке виконання робіт за рахунок скорочення строків узгодження й пошуку документів); рутинну працю (відкриваються можливості творчого підходу й прояву власної ініціативи працівників).

У кінцевому варіанті усе перераховане вище призводить до підвищення загальної продуктивності праці й збільшенні кількості виконуваних робіт.

Економія часу на різні операції складає:

- 20 відсотків – підготовка документів (їх пошук і очікування);
- 20 відсотків – забезпечення юридичної сили документів;
- 10 відсотків – передача документації;
- 10 відсотків – підготовка звітності про документообіг.

Сумарний час, зекономлений в результаті впровадження сучасних ІТ таким чином, складе 60 відсотків. Варто зауважити, що нами зроблені розрахунки за мінімальними показниками. А вони можуть бути набагато вищі.

Згідно оцінок західних консалтингових компаній в результаті впровадження інформаційних технологій можна досягти зменшення часу обробки й створення документації, підвищення продуктивності праці (табл. 1).

Таблиця 1. Переваги, які отримуються за умови застосування комп'ютерних технологій

Традиційний (ручний) підхід	При використанні ІТ
Загроза втрати документації складає біля 15%	Збільшення продуктивності праці до 50%
Затрати часу на пошук необхідних даних і документів складають до 30% від усього робочого часу працівників	Зменшення часу опрацювання документації на понад 75%
Створення великої кількості копій документів (за деякими даними близько 19)	Скорочення часу формування документації на 20-30%

Примітка: сформовано на основі [2].

Таким чином, однією з ключових переваг застосування комп'ютерних інформаційних технологій є зниження затрат часу (циклу операції). Це дозволяє скоротити терміни виконання робіт і забезпечує швидке реагування на зміни, що відбуваються з

економічними показниками та економікою й управлінням нею загалом.

До таких вигод належать переваги ведення документообороту на фірмі, які узагальнені нами у табл. 2.

Таблиця 2. Переваги комп'ютеризації документообороту

Традиційний (ручний) підхід	При використанні ІТ
Ручне приймання	Автоматизоване приймання
Ручний друк документації	Автоматичний друк документації
Традиційне переміщення документа для узгодження й затвердження	Автоматизоване пересилання документа для узгодження й затвердження
Копіювання документів для передачі їх зацікавленим користувачам (витрата паперу та інші витрати)	Автоматична розсилка зацікавленим користувачам
Ручна реєстрація передачі документів	Автоматична реєстрація передачі документів
Реєстрація документів (багаторазова) у журналах і картотеках	Одноразова реєстрація документа з наявністю автоматичного відстеження його подальшого руху й використання
Ручний пошук документів	Автоматизований пошук документів на засадах регламентації доступу
Доставка документів поштою чи кур'єром (з відповідними оплатами послуг)	Автоматизоване пересилання (безоплатне)

Примітка: авторське узагальнення.

Комп'ютерні інформаційні технології поряд з тими перевагами, які вони забезпечують по відношенню до системи документального забезпечення (включаючи підготовку документації для управління та аналізу, а також ведення обліку і внутрішньої фірмової документації) дають змогу проводити моніторинг попиту та будувати оціночні таблиці щодо запитів на продукцію й послуги.

Завдяки цьому сучасні комп'ютерні системи забезпечують у короткі терміни виключити товари, роботи й послуги, що реалізуються погано, і замінити їх новими, отримати ефект за рахунок більш точного визначення того, які категорії клієнтів отримують конкретні товари, у який час і як змінюються їхні смаки тощо.

До ефектів, які важко оцінити у вартісному вимірі, а часто неможливо зробити це зовсім, належать ефекти, пов'язані з удосконаленням управлінських процесів. До таких слід віднести, по-перше, прискорення часу проходження документів по управлінських інстанціях. Ефект з'являється внаслідок того, що інформація, яка потрібна для прийняття рішення швидше потрапляє до споживача. Окрім цього, ефект виникає від більш оперативного процесу

узгодження й затвердження управлінських рішень (це також стосується затвердження бухгалтерської документації).

По-друге, не обчислюваним ефектом є оптимізація бізнес-процесів, пов'язаних з документообігом, підвищенням рівня контролю усіх інформаційних потоків. Це забезпечує можливість аналізу виконавської дисципліни, виявлення проблемних ділянок і вживання заходів з метою удосконалення управлінської системи (можна оперативно спрямувати іншого працівника на допомогу вданий момент часу).

По-третє, досягається підвищення якості опрацювання інформації, а по-четверте, завдяки впровадженню інформаційних технологій формується єдиний інформаційний простір і, таким чином, забезпечується функціонування єдиної інфраструктури.

По-п'яте, досягається розвиток корпоративної культури. Праця в умовах інформаційних технологій пов'язує виконавців, розвиває відчуття команди. Невартісними є також ефекти, що стосуються різних категорій користувачів інформаційної системи. Вони узагальнені нами у табл. 3.

Таблиця 3. Ефективність впровадження інформаційних технологій для різних категорій користувачів

Користувач	Ефект
Керівництво	Оперативність прийняття рішень, можливість постійного контролю за їх виконанням
Менеджери середньої ланки	Простота й доступність до різних інформаційних баз, „віртуальне робоче місце”, можливість опрацювання документів необмеженої кількості
Діловоди	Наявність повного набору функцій для ведення документації (немає потреби придбавати типові форми документації)
Споживачі	Отримання вичерпної неупередженої інформації про споживчі продукти, можливість підготовки документації без особистої присутності (на ряді етапів), узгодження проблемних питань з допомогою електронної пошти чи інших засобів.

Примітка: авторське узагальнення.

Справедливо буде підкреслити, що використання комп'ютерних технологій (систем) надає багато переваг, пов'язаних з організацією документообороту. Ці переваги виникають при створенні документів (в т. ч.

уніфікованих форм), здійсненні перекладу тексту на потрібну мову, формуванні внутрішніх документів для працівників фірми, копіюванні документів, їх захисті та збереженні (табл. 4).

Таблиця 4. Переваги електронного документообороту

№ п/п	Вид діяльності	Переваги
1	Формування (створення) документів	Можна створити новий документ, відредагувати існуючий, надати документу відповідний дизайн. Зручна можливість автоматичного перекладу та перевірки орфографії. Різні шрифти. Для формування документа можна використовувати сканер.
2	Створення бланків документів	Наявні стандартні форми, проте можна створювати бланки. В такому разі якщо формуються скажімо договори на туристичну поїздку, то для створення кожного наступного документа можна змінювати лише змінні реквізити (прізвище, номер договору, дату і т. п.)
3	Переклад тексту	Автоматичний переклад, редагування (в т. ч. ручне)
4	Реєстрація документів	Наявність електронної картотеки або бази даних полегшує пошук за будь-якою ознакою
5	Формування особових справ	Використовуючи базу даних можна формувати особові справи працівників. Переваги: зручність внесення змін, можливість сортування справ за алфавітом чи ін. ознаками, оперативність отримання інформації за системою „пошук” по ознаках.
6	Формування номенклатурних справ	Можливість ведення номенклатурних справ, внесення виправлень та доповнень (без переписування сторінок журналу)
7	Копіювання інформації	Можливість копіювання через Буфер обміну
8	Пошук документів	Для пошуку є різні способи (з допомогою Провідника за датою створення документа, його назвою, словом, що вживається в документі)
9	Захист документів	Захист від несанкціонованого доступу документа з допомогою пароля, захист паролем усієї системи (доступ до комп'ютера в цілому)

Примітка: авторське узагальнення.

Також до ефекту, який неможливо оцінити відноситься той факт, що завдяки використанню автоматизованих інформаційних систем відсутність ключових співробітників фірми в офісі не призводить до припинення діяльності, оскільки є можливість віддаленого доступу до документації та баз даних.

Отже використання сучасних комп'ютерних технологій в обліку та управління дозволяє: зменшувати затрати (як загалом, так на архівну справу зокрема – в цьому випадку витрати на зберігання документації зменшуються приблизно на 80 відсотків), підвищувати якість, збільшувати швидкість реагування на управлінські запити, здійснювати постійний контроль за процесами виробництва чи надання послуг і оперативно керувати ними, збільшувати швидкість поширення інформації.

У загальному суб'єкти господарювання можуть отримувати тактичні й стратегічні вигоди (рис. 3).

Таким чином, впровадження комп'ютерних технологій відкриває нові можливості підвищення ефективності документування та управління. Проведена нами оцінка переваг застосування комп'ютерних технологій орієнтується на невелику фірму. Проте для великих суб'єктів діяльності даний підхід занадто спрощений і не дозволяє точно врахувати загальний ефект (особливо фінансовий).

Висновки та подальші перспективи в цьому напрямку

Проведене дослідження свідчить, що комп'ютеризація суттєво полегшує працю фахівців у кожній галузі діяльності, в якій вона використовується. Вона в сучасних умовах є невід'ємним атрибутом функціонування суб'єктів господарювання та забезпечує їм значні переваги завдяки прискоренню виконання здійснюваних бізнесових завдань. Своєю чергою, це, загалом, сприяє підвищенню ефективності діяльності, її

оптимізації та покращенню рівня використання ресурсів, особливо трудових.

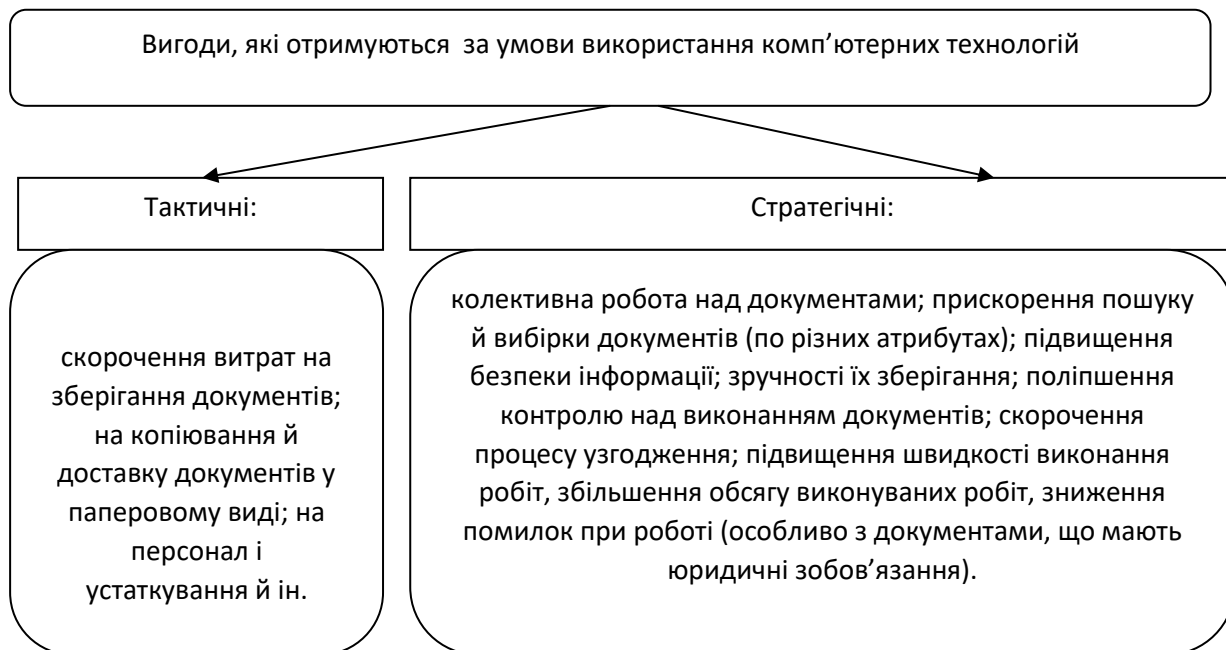

Рис. 3. Види вигод від використання інформаційних технологій

Примітка: авторське узагальнення на основі [2; 6; 7; 8].

Окрім цього, використання сучасних інформаційних технологій сприяє зростанню конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, підвищенню якості фінансово-господарської діяльності. Однак такі результати суттєво залежать від правильності вибору потрібних програмних продуктів і додатків. Тому у перспективі актуальним напрямом наукових пошукувань є оцінка і аналіз ефективності застосування репрезентованих на ринку програмних

продуктів для комп'ютеризації процесів, що відбуваються на підприємствах, а тому числі обліку й управління, оскільки є потреба в обґрунтуванні доцільності їх придбання.

Також важливо проводити аналіз можливостей програм, їх ціни, характеристик і рівня адаптованості до специфіки конкретного підприємства. Вирішення цих і низки інших питань, пов'язаних з комп'ютеризацією дозволить об'єктивно оцінювати переваги та недоліки придбання інноваційних продуктів для потреб господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безус А. М., Безус П. І. Особливості впровадження інформаційних технологій в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2022. №4. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.4.76. С.1-7.
2. Вітчизняний і зарубіжний досвід впровадження електронного урядування. *Збірник матеріалів науково-практичної конференції*. За заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. С.А. Чукут, канд. наук з держ. упр. О.В. Загвойської. Київ, 2008. 1128 с.
3. Головай Н. Роль і адаптація професії бухгалтера в епоху цифровізації. *Економіка в умовах цифрової трансформації: перспективи розвитку в XXI столітті: тези доп. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* (Київ, 16 трав. 2024 р.). Відп. ред. Ю. М. Уманців. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. 390 с.; С.151-154.

4. Іванова Н. С., Приймак Н. С., Карабаза І. А., Шаповалова І. В., Лижник Ю. Б. Сучасний менеджмент у схемах і таблицях. Частина 1: навч. посібник. під ред. Н. С. Іванова. Кривий Ріг : Вид.ДонНУЕТ, 2021. 282 с.
5. Кобченко А. А. Кобченко А. А. Інформаційні технології на міжнародному туристичному ринку. *Економіка і фінанси*. 2017. №8. С. 54-61.
6. Овчарук О. В., Іванюк І. В., Сороко Н. В., Кравчина О. Є., Гриценчук О. О., Малицька І. Д. Результати онлайн опитування: Аналітичні матеріали. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. Київ, 2020. 25 с.
7. Рибалко-Рак Л. А., Білан Л. П., Держій Р. В., Кужель Н. Л. Процедура прийняття рішення щодо вибору сучасних інформаційних технологій у концепції процесного підходу до управління підприємством. *Бізнес Інформ*. 2023. №1. С. 184-190. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-184-190>.
8. Терехов Д. С. Оцінка ефективності використання інформаційних систем та технологій в управлінні підприємством. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 6, Т. 3. С. 223-227.
9. Шаховська Н. Б. Аналіз інформаційних систем оброблення даних туристичної сфери. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18.10. С.258-263.
10. Швед В. В. Використання штучного інтелекту в управлінні діяльністю підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2024. №1(29) С. 97-101. DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2024-29-15>
11. Antczak J. Determinants of business management in the digital age. *International Journal of Contemporary Management*. 2024. . P. 17-26. DOI: <https://doi.org/10.2478/ijcm-2023-0017>.
12. Smith H. A., McKeen J. D. Computerization and management: A study of conflict and change. *Information and Management*. 1992. Volume 22, Issue 1. P.53-64. DOI: [https://doi.org/10.1016/0378-7206\(92\)90006-2](https://doi.org/10.1016/0378-7206(92)90006-2).
13. Syamsudin, S., & Ali, H. The Influence of Cyberspace, Computerization, and Technology on Information Systems. *Siber International Journal of Education Technology*. 2024. Vol. (SIJET) 1(3). P. 116-120. DOI: <https://doi.org/10.38035/sijet.v1i3.59>.

REFERENCES

1. Bezous, A. M., & Bezous, P. I. (2022). Features of the implementation of information technologies in modern conditions. *Effective Economy*, (4), 1-7. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.4.76>.
2. Chukut, S. A., & Zahvoiska, O. V. (Eds.). (2008). Domestic and foreign experience of implementing e-government: Collection of materials of the scientific-practical conference. Kyiv.
3. Holovai, N. (2024). The role and adaptation of the accounting profession in the digitalization era. In Y. M. Umantsiv (Ed.), *Economy in the conditions of digital transformation: Development prospects in the XXI century* (pp. 151-154). Kyiv: State Trade and Economic University.
4. Ivanova, N. S., Pryimak, N. S., Karabaza, I. A., Shapovalova, I. V., & Lyzhnuk, Y. B. (2021). *Modern management in schemes and tables: Part 1*. Kryvyi Rih: DonNUET.
5. Kobchenko, A. A. (2017). Information technologies in the international tourism market. *Economy and Finance*, (8), 54-61.
6. Ovcharuk, O. V., Ivaniuk, I. V., Soroko, N. V., Kravchyna, O. Ye., & Hrytsenchuk, O. O. (2020). Results of the online survey: Analytical materials. Institute of Information Technologies and Learning Tools of the NAES of Ukraine. Kyiv.
7. Rybalko-Rak, L. A., Bilan, L. P., Derzhiy, R. V., & Kuzhel, N. L. (2023). The decision-making procedure for choosing modern information technologies in the concept of the process approach to enterprise management. *Business Inform*, (1), 184-190. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-184-190>.
8. Terekhov, D. S. (2010). Evaluation of the effectiveness of the use of information systems and technologies in enterprise management. *Bulletin of Khmelnytskyi National University*, 6(3), 223-227.
9. Shakhovska, N. B. (2008). Analysis of information systems for data processing in the tourism sector. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 18(10), 258-263.
10. Shved, V. V. (2024). The use of artificial intelligence in enterprise management. *Podolsky Scientific Bulletin*, 1(29), 97-101. <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2024-29-15>.
11. Antczak, J. (2024). Determinants of business management in the digital age. *International Journal of Contemporary Management*, 17-26. <https://doi.org/10.2478/ijcm-2023-0017>.
12. Smith, H. A., & McKeen, J. D. (1992). Computerization and management: A study of conflict and change. *Information and Management*, 22(1), 53-64. [https://doi.org/10.1016/0378-7206\(92\)90006-2](https://doi.org/10.1016/0378-7206(92)90006-2).
13. Syamsudin, S., & Ali, H. (2024). The influence of cyberspace, computerization, and technology on information systems. *Siber International Journal of Education Technology*, 1(3), 116-120. <https://doi.org/10.38035/sijet.v1i3.59>.

Vasyl Zdrenyk, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Public Administration, and Personnel, West Ukrainian National University, Ukraine

Effectiveness of computerization of accounting and management processes: analysis of advantages and challenges for modern enterprises

Abstract

Introduction: In today's high-tech world, the implementation of computer information technologies in the fields of finance, accounting, and business management has become a strategically important task. This is due to the need to enhance the competitiveness, efficiency, and productivity of business entities.

Purpose: The aim of this article is to critically analyze the potential of existing approaches to evaluating the effectiveness of computerization, as well as to justify the advantages it provides to modern business entities.

Research Methods: The article utilizes research methods such as critical analysis of literature sources, comparison of survey results, and statistical methods to assess the effectiveness of implementing computer technologies.

Results: The study found that computerization significantly increases the efficiency of business entities, allowing for substantial reductions in accounting, management, and document flow costs, as well as improving labor productivity. However, the effectiveness of such implementations depends on the correct selection of software and its adaptation to the specific needs of the enterprise.

Keywords: computerization; accounting processes; business management; efficiency; information technologies; labor productivity; automation; advantages; financial and economic activity; effectiveness evaluation.

Cite as: Zdrenyk, V. (2024). Effectiveness of computerization of accounting and management processes: analysis of advantages and challenges for modern enterprises. *Economic analysis*, 34 (1), 305-315. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.305>